

Landskap: Halland Uppptecknat av: Ror Jansson
 Härad: Höke Adress: Skattorp
 Socken: Kastor m. fl. Berättat av: Einar Nilsson
 Upppteckningsår: 1948 Född år 1921 i Kastor (huv. uppg. fr. sin mdr)

Upppteckningen rör Värnad sid 1

Medel mot kudsjukdom - 2

Snappkransstellarna - 3

Botta sjuka ka - 4

Jätthest - 5

Perten - 6

Kylhostenarna - 7

Vätharna byta barn - 8

Väthestener - 8

Vargstener - 9

Förpör vargar - 9

Vargar - 10

Jätthest - 11

Gast - 12

Berättaren har hört sägnerna
och vad som meddelas i synnerhet av sin
mor.

ACC. N:R M. 10838

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör: Brante hälla sid 13
Välrad - u-14
Bäckemannen - u-15
Göenisse - u-16
Snapphamarnas
gömrösten - u-17

Välrad.

Sven Petter Persson i Vindraup, Väst-
torps socken hade en gång vant gå-
ende i Bondäbra. Då han gick hem,
mötte han en man gick efter
honom. Om Sven Petter sågde fasten eller
stannade, gick den som följde efter det-
samma. Det var möjligt så, att det var
oroghet en viktigt hushålls person, som
följde efter. Han tyckte, att det liko om var
en välrad. När han kom till Björbacken
i Vindraup, försann öfvermoden ned i
bäcken. Om morgonen gick Sven Petter reds
på en granna djur under natten. Då
Sven Petter steg välraden.

Medel mot kuddjuhdömmen.

En stor stenhalt ligger på Edvin
Nilssons ägor. Däntorp, Hestörs socken.
Stenbrädet ligger i en stycke upp på
Hallands-ås. På stenen finns en
förfärlig bild som en gryta. För
längre de gamla mälar och pengar
i jättegrytan. Man kunde på så
väg bli botad från kuddjuhdömmen

Snapphaneställarna.

Några stenbatter på Karl Magnus-
sons ägor i Tjintorp. Hattstörs socken
kallas Snapphaneställarna. De finns
ännu, fastän några batter äro
borta. Under snapphanetiden hade
snapphanerna där sitt tillhåll.
Både folk och hästar voro där
väl sligddade. Från denna plats
företaga de stövlag medåt gärdar-
na på Sydhälsändrka slätten.

Bata sjuk ko.

Per Nilsson i Vindharp i Västörps
sorken hade en gång en ko, som höll
på att dö. Han "pissade blod." Han
gick till en lokal gubbe, som bodde i en
stuga upp på Hallandsås. Denne gubbe
kallades Michel. Michel sade: "Det
var en tur, att du kom nu, för hade
du kommit sedan solen gått ned,
hade jag inte hunnat hjälpa dig."
Därefter sade Michel: "Nu kan du gå
hem, för nu är han frisk." Innan han
sade detta sist, var han inne i en kam-
ma för sig själv en stund. När bonden
kom hem, var han frisk.

Jätteluck.

En stort flyttblock lag för på
Janne Perssons ägor i Dlintorp, Hars-
tövs socken. Rånen till jorden lät
spränga sönder och bortföra stenblo-
ck. Inga märken eller inskrifter
e. dyl. fanns på stenen utom per-
soner, som lät föra bort den. Men
den fick betala för sitt tilltag. Stenen
ansågs vara en jätteluck mot
Rännertövs bygd.

ACC. N:R M. 10838:6,

Pesthus.

I Hantön ^{käijade} hade pesthus pultens-
värt, så att en stor del av folksing-
en dog. När pesthus kom till Flin-
tunga by, syntes en liksom en
dimma, som svepte omkring gä-
derna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Kyphostenarna.

En mycketig ledar från byarna
uppe på Hallandsås till Hasslövs
bygd. Stigen går över Ställebäck
i Hasslövs socken. I bäcken ligger
tre stora stenar. Man kan ta en
steg från varje sten och på så sätt
komma över bäcken Forshedd. Stenar-
na bildade alltså en bro. De tre
stenarna i bäcken kallas än i dag
Kyphostenarna och användes ännu
som bro.

Vätterna lyta barn.

Vätterna ^{badde} under stuggolvet på
en gård i Flintrip, Harstads socken.
För hade man gammaldags kakelugnar
och under dessa brände de gå-ugns
på golvet. Deras ^{barn} voro små och växte
inte. Därpå ville de lyta till sig män-
niskobarn. På en gård hade de förbytt
barn. Vätternas växte aldrig.

Vättestenar.

En slags stenar liknande flinta kalla-
des vättestenar. Sådana hittades ibland.
En annan slags stenar, som man
kallade vättestenar. Vätter-
na hade sådana en lysa sig med.

Vargstenar i Flintorp.

På Edwin Nilssons ägor i Flintorp i Hålsjö församling ligger en del stenar på Hallandsåsens norra stutthug, som kallas Vargstenarna. För att bli av med vargarna, som voro en riktig plåga för folket, lade man ut förgiftat kött till sjögararna dem på en del stenar. Dessa stenar ha blivit kallade Vargstenarna.

Förgöra vargar.

En som hette Schlyter kunde förgöra vargar. Han gjorde så att de förosmades från trakten.

Vargarna.

En gång voro vargarna syn-
nerligen närvarande. De kommo
uppifrån Hallandsås med Tien
Torp, en by i Hasslövs socken. Has-
sa bonde, Per i Torp, lade de täs-
sarna på förstebblecket. De blevo
dock bortskrämda och gjorde ingen
skada.

10

När vandrarna voro riktigt
stränga, kommo vargarna närmare
människaboninger. Då var det inte
ovanligt, att bönderna "under ären"
d. v. s. byarna på Hallandsörens
norra slutting hörde vargarna
bjuta på Vindhags fälod i Väs-
torps socken.

ACC. N:R M.10838:11

Jättekest mot Västtorps kyrka.

En jätte stod uppe på Kallandsås på Högahull. Han fick då syn på Västtorps kyrka. Dess kyrkklockors klang tälde han inte höra. Därför tog han en stort stenblock på Kallandsås och slungade det mot kyrkan. Stenen nådde som vanligt inte fram utan hamnade på en backe, kallad (Rammetabacken eller) Ramtabacken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
|| ARKIV

Gäst

Pål Rasmus var en gäst, som härjade
svårt i Västarp. Han skrämde många om
nätterna. En del voro så mörkrädda, att
de helt enkelt inte vågade gå ensamma
ut på kvällarna. Prästen i Västarp berättade
då om en ned gästen i en källa, ett
stykke från kyrkan. Men varje år skulle
Pål Rasmus få ta en trappfjärt eller
kanaträsk mot Västrops kyrka. Var det
skottår skulle han ta en steg Trulltåken.
Då han nådde fram till kyrkan, skulle
den brinna.

ACC. NR M.10838:13.

Brante källa.

De gamla affrade pengar midsommar-
afton i Brante källa i Håstön. För
dessa orsaker på en juddansbana in-
till källan. Ett ungt par kunde då
snyga sig bort till källan och där
offra pengar på att få lycka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

~~14~~

13

ACC. N:R M. 10838:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vältnad.

134
En brude i Flintarp. Husstöras
sörren dag. Vid begravningen hände
något egendomligt. Man hade begivit
sig från kyrkan och var på hemväg. När
man kom till Nore väng, tyckte
någon, att den döde, som nyss bli-
vit begravd, sprang förbi begravning-
sjölet. Då man kom in i slagen till
sorgchuset. Tyckte man sig se den
döde stå vid spisen.

Bäckhamnen.

Bäckhamnen kallt tin i Hällebach
i Flinings, Husstors socken. En gång
hade berättaren far varit och hämtat
färan, som gingo på bete i fjäladen.
När han kom tin bäcken i Trödsfjälle,
fanns det ingen möjlighet att få
färan över bäcken. Slutligen måste
han josa dem över en efter en. Han
trödde, att det var Bäckhamnen, som
hindrade färan att gå över bäcken.

Göenisse.

På en gård på Hallandsås i Hass-
tövs socken hade man göenisse. Hästens
ägare var särskilt välbärgad och
andra anråga, att detta berodde på
att man hade göenisse till sin hjälp.
Lålanda kunde man ibland få se
stora "sälss" komma körande
fram till gården utan att några
hästar, som droga, synes.

Snapphanarnas gömställen.

Snapphanarna höljde oskyldigt i bygden vid Hallandsås i Hasslövs socken. De gjorde stövtåg från Åsen ned till byarna nedanför. Snapphanarna hade sina gömställen vid Ställe vid Hälleforsen i Fliningsby i Hasslövs socken samt vid Klacken i Träsyd i Östra Kamps socken.